

РЕШЕНИЕ

№ 129

гр. София, 10.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. III-Б СЪСТАВ, в публично заседание на осемнадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Теменужка Симеонова

Членове: Хрипсима К. Мъгърдичян
Яна Ем. Владимирова

при участието на секретаря Донка М. Шулева
като разгледа докладваното от Хрипсима К. Мъгърдичян Въззивно гражданско дело № 20221100504280 по описа за 2022 година

Производството е по чл. 258 и сл. от ГПК.

С решение от 19.01.2022 год., постановено по гр.дело №45035/2020 год. по описа на СРС, ГО, 30 с-в, са отхвърлени предявените от С. М. П. срещу ЗК „Л.И.“ АД искове с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ и с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД за сумата от 247.20 лв., представляваща застрахователно обезщетение по застраховка „Каско“, обективизирана в полица №93001610100655 от 12.12.2016 год. за имуществени вреди на лек автомобил „Сеат Кордоба“ с рег.№***** причинени вследствие на настъпило застрахователно събитие на 23.09.2017 год. в гр.София, ведно със законната лихва върху тази сума, считано от датата на подаване на исковата молба – 18.09.2020 год. до окончателното ѝ изплащане и за сумата от 72.78 лв., представляваща обезщетение за забава в размер на законната лихва за периода от 25.10.2017 год. до 18.09.2020 год. и ищецът е осъден да заплати на ответника на основание чл. 78, ал. 3 ГПК направените разноски по делото в размер на 100 лв.

Срещу решението е подадена в законоустановения срок по чл. 259, ал. 1 ГПК въззивна жалба от ищеца С. М. П.. Жалбоподателят поддържа, че релевантните за спора факти и обстоятелства били установени по безспорен начин от първоинстанционния съд, като спорът между страните бил правен. СРС не бил приложил всички относими договорни и законови норми, като не бил обсъдил и възражението за липса на основание за освобождаване на застрахователя от отговорност, поради което бил достигнал до неправилни правни изводи. Първоинстанционният съд бил констатирал наличието на всички предпоставки за ангажиране на отговорността на застрахователя по чл. 405, ал. 1 КЗ,

в т.ч. размера на вредите – 247.20 лв., че на 12.11.2015 год. застрахователят бил извършил оглед на процесния автомобил и подробно бил документирал състоянието му към този момент, както и че на 12.12.2016 год. застрахователят бил извършил последващ оглед на автомобила и бил подробно документирал състоянието му към този момент, че констатираното на тези огледи състояние на автомобила се различавало от състоянието му след процесна щета, настъпила на 23.09.2017 год.; че застрахованият своевременно и надлежно бил уведомил застрахователя за настъпване на процесната щета на 23.09.2017 год.; че уврежданията по автомобила при сключване на процесния договор за застраховка от 12.12.2016 год. и при предявяване на щетата от 23.09.2017 год. се различавали по форма, размери, големина и цвят, като уврежданията от 23.09.2017 год. представлявали покрито застрахователно събитие и попадали в приложното поле на сключената застраховка „Каско“ на МПС, Клауза 1, съгласно която застрахователят бил длъжен да покрие всички застрахователни рискове, описани в Общите му условия, неразделна част от процесния договор, вкл. покритие по риска пътно-транспортни произшествия в паркирано положение. Следователно СРС бил приел, че процесните увреждания по автомобила от 23.09.2017 год. не съществували към датата на предварителния оглед от застрахователя на 12.12.2016 год. /при сключване на процесния застрахователен договор/, както и че същите са били причинени вследствие на настъпилото на 23.09.2017 год. застрахователно събитие. Тези обстоятелства не били оспорени от ответника. Неправилно било прието обаче, че застрахователят има основание да откаже да изплати застрахователно обезщетение, тъй като по автомобила били останали следи от предходно застрахователно събитие, за което застрахователят бил изплатил обезщетение – т. 28.14.3 от Общите условия – старите и новите увреждания се намирали на един и същ детайл от автомобила /задна броня/ и старите увреждания не били изцяло отстранени. Нито в застрахователния договор, нито в Общите условия имало дефиниция на понятието „детайл“. Същевременно, уврежданията по автомобила от застрахователното събитие от 23.09.2017 год. и предходните от 2016 год. се намирали на различни места в задната част/задната броня на превозното средство и по задния десен стоп. Те се различавали и съществено помежду си. Задната броня на МПС не представлявала един „детайл“. Тя започвала от левия калник, минавала под багажника и стигала до десния калник на автомобила. Ако се приемело, че цялата тази част съставлява един „детайл“, то тогава например при напълно различни ПТП, увредили МПС първо от дясната страна, а след време и от лявата, застрахователят щял да може произволно да се освобождава от отговорност на основание т. 28.14.3 от Общите условия. Освен това СРС бил приел, че не са били изцяло отстранени предходни увреждания, докато съгласно т. 28.14.3 от Общите условия, трябвало да има пълно неотстраняване на предходни щети, за да е налице право на застрахователя да откаже изплащане на обезщетение. Установено било, че много малка част от предходните щети по автомобила не били отстранени към момента на сключване на процесния застрахователен договор и преди настъпване на процесното застрахователно събитие. В този смисъл не бил налице изключен риск по т. 28.14.3 от Общите условия. А и съгласно т. 7.1 от Общите условия застрахователният договор покривал и частични щети по автомобила. Поради това и застрахователят бил длъжен да

покрие уврежданията по процесната щета, тъй като те се отличавали от предходните /частично/ неотстранени увреждания от 2016 год. Отделно от това съгласно т. 10.2 от Общите условия, застрахователят можел да се освободи от отговорност за обезщетяване на вреди по автомобила, като откажел да сключи процесната застраховка, само ако бил констатирал при предварителния оглед на автомобила и неговото заснемане, че последният е с повреди/лош външен вид. Това обаче не било сторено. Имало и принципна възможност да бъде завишена и премията. Според т. 16.3 от Общите условия, застрахователят бил длъжен да извършва прецизно и добросъвестно огледите на МПС при сключване на застрахователния договор – това не било сторено в частност, като застрахователят признавал грубото неизпълнение на договорните си задължения по посочената клауза. Клаузата на т. 28.14.3 от Общите условия следвало да се тълкува в съвкупност с други приложими разпоредби относно задълженията на застрахователя и хипотезите за лимитиране на отговорността му – т. 10.2 и т. 16.3. Застрахованият бил заплатил наведнъж и изцяло пълната застрахователна премия по процесната застраховка, а застрахователят я бил получил без претенции. Застрахователят обаче не бил направил никакви възражения по външния вид или състоянието на автомобила при сключването на договора, приел бил автомобила за застраховане след извършения от него оглед и заснемането му. Сторил бил това, въпреки че при огледа бил констатирал частично неотстранени предходни увреждания, на които се позовавал близо година по-късно, за да откаже изплащане на обезщетение при реализиране на нов и различен, приет от него и изначално покрит риск. Очевидно било недобросъвестното поведение на застрахователя. Първоинстанционният съд бил пропуснал да обсъди приложението на императивната законова разпоредба на чл. 408, ал. 1 КЗ. Страните в застрахователното правоотношение разполагали с частична свобода на договаряне по отношение на изключващите отговорността основания. Тази свобода била ограничена от нормата на чл. 408, ал. 1 КЗ, която предвиждала изчерпателно и лимитативно конкретните основания, при които застрахователят можел да откаже изплащане на обезщетение. По делото не били наведени твърдения, нито били ангажирани доказателства за умишлени действия или значително неизпълнение от страна на ищеца, което да е довело до възникване на увреждането на автомобила на 23.09.2017 год. /което да е има като своя закономерна последица настъпването на застрахователното събитие/. Ответникът се позовавал на правоизключващи отговорността му обстоятелства, като тежестта да установи същите в условията на пълно и главно доказване била негова. Законодателят бил предвидил, че застрахователят може да откаже изплащане на имуществено обезщетение единствено в ограничените, изчерпателно изброени случаи по чл. 408, ал. 1, т. 1 – 4 КЗ. Нормата на чл. 408, ал. 1, т. 4 КЗ недвусмислено сочела, че освобождаващи от отговорност хипотези, които не попадат в прилежното поле на чл. 408, ал. 1, т. 1 – 3 КЗ, можело да се допълват само и единствено със закон, а не по договорен път. В този смисъл клаузата на т. 28.14.3 от Общите условия противоречала на императивната норма на чл. 408, ал. 1 КЗ /идентична с чл. 211 КЗ – отм./. Ответникът не бил доказал наличието на причинно-следствена връзка между неизпълнението на застрахования да отстрани предходни щети по автомобила от 2016 год. и настъпването на новите увреждания от 23.09.2017 год. Каквито и да било действия или

бездействия на застрахования или застрахователя във връзка с предходната щета от 2016 год. по никакъв начин не били могли да въздействат върху/осуятят настъпването на новите увреждания по автомобила от 23.09.2017 год. Разпоредбата на чл. 395 КЗ /в частност ал. 5/ също въвеждала изискването за наличие на причинна връзка между поведението на застрахования и настъпилото застрахователно събитие, като основание за евентуална възможност на застрахователя да откаже или намали обезщетението. Застрахователят не можел да се позове и на чл. 362, ал. 2 и ал. 5 КЗ, тъй като било установено, че не бил проверил или бил negliжирал съществени за неговия риск и интерес обстоятелства при сключване на процесния застрахователен договор и огледа на автомобила на 12.12.2016 год. Основателен бил и искът по чл. 86, ал. 1 ЗЗД за периода от 25.10.2017 год. /датата на изтичане на срока по чл. 409 КЗ, на която застрахователят бил отказал изплащане на обезщетението с писмо изх. №10317 от 25.10.2017 год./ до 18.09.2020 год. /датата на подаване на исковата молба/. Ето защо моли решението на СРС да бъде отменено, а исковете – уважени. Претендира и присъждането на направените разноси по делото.

Ответникът по жалбата ЗК „Л.И.“ АД счита, че решението на СРС следва да бъде потвърдено. Поддържа, че правилно първоинстанционният съд бил приел, че на процесния автомобил били причинени различни по форма, размери и големина увреждания, настъпили вследствие на две отделни застрахователни събития, но доколкото вредите се намират на едни и същи детайли на автомобила и за отстраняване на вредите от първото застрахователно събитие ответникът бил определил и заплатил застрахователно обезщетение, но същите не са били отстранени, то бил налице изключен риск, предвиден в клаузата на т. 28.14.3 от Общите условия. Претендира и присъждането на юрисконсултско възнаграждение.

Софийски градски съд, след като прецени събраните по делото доказателства и взе предвид наведените във въззивната жалба пороци на атакувания съдебен акт и възраженията на насрещната страна, намира за установено следното:

Предявени са за разглеждане икове с правно основание чл. 405, ал. 1 КЗ и с правно основание чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Съгласно разпоредбата на чл.269 ГПК въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, а по допустимостта – в обжалваната му част, като по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата.

Настоящият съдебен състав приема, че първоинстанционното решение е валидно и допустимо. Не е допуснато и нарушение на императивни материални норми.

Решение е и правилно, като на основание чл. 272 ГПК въззивният състав препраща към мотивите, изложени от СРС. Независимо от това и във връзка с доводите във въззивната жалба е необходимо да се добави и следното:

Безспорно е във въззивното производство, а и от събраните доказателства по делото се установява, че на 12.12.2016 год. е бил сключен валиден договор за застраховка „Каско“, клауза 1 – полица №93001610100655, между ищеца С. М. П., от една страна, като

застрахован и ЗК „Л.И.“ АД, от друга страна, като застраховател, с предмет лек автомобил „Сеат Кордоба“ с рег.№***** /който е собственост на ищеца/, със срок на застрахователно покритие от 00.00 ч. на 12.12.2016 год. до 24.00 ч. на 11.12.2017 год. и застрахователна сума в размер на 2 300 лв., при уговорена застрахователна премия от 255 лв. /която е била заплатена от ищеца поради което договорът е влязъл в сила/. Спазена е формата за действителност на договора съгласно чл. 344, ал. 1 и чл. 345, ал. 1 КЗ. Безспорно е също така, че съществувалия между страните договор за застраховка е включвал и обезщетяване при настъпването на щети на застрахованата вещ в резултат на пътнотранспортно произшествие по време на движение и/или в паркирано положение – виж Клауза 1 „Всички рискове“ от Общите условия на ответника за застраховане на сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства, както и че е бил извършен предварителен оглед и заснемане на превозното средство, за което е бил съставен талон за оглед №R1000139260 от 12.12.2016 год., в който били отразени наранявания по превозното средство, в т.ч. на боя по предна броня, задна броня, врати.

Не се спори, че на 23.09.2017 год. е настъпило застрахователно събитие – пътнотранспортно произшествие, в резултат на което на процесния автомобил са били причинени увреждания в областта на дясната част на задна броня и десен стоп. Същият ден /в срока по чл. 403, ал. 1 КЗ/ ищецът е уведомил ответното дружество за настъпилото ПТП, като е бил извършен оглед на автомобила, за което бил съставен опис-заключение.

Безспорно е също така, че на 12.11.2015 год. страните са сключили договор за застраховка „Каско“ по отношение на процесния автомобил, със срок на застрахователно покритие до 12.11.2016 год. Застрахователят е направил оглед и заснемане на превозното средство, за което е бил съставен талон за оглед №R1000099992 от 12.11.2015 год., в който е било отразено, че стопът в задния капак е спукан. През 2016 год. е настъпило застрахователното събитие, в резултат на което процесният автомобил е бил увреден, за което ответникът е изплатил на ищеца застрахователно обезщетение /в размер на 244.80 лв. – виж преводно нареждане от 25.11.2016 год. на л. 62 от първоинстанционното дело/.

С писмо от 25.10.2017 год., което не се спори, че е било получено, ответникът е уведомил ищеца, че няма основание за изплащане на застрахователно обезщетение, тъй като е налице изключен риск по т. 28.14.3 от Общите условия, като се е позовал и на т. 10.1 от Общите условия, според която застрахователят не носи отговорност за щети и липсващи части, констатирани по време на предварителния оглед и отразени чрез заснемането на автомобила, както и за последиците от тях до отстраняването или възстановяването им.

Основният спорен между страните въпрос по същество във въззивното производство е свързан с наличието на изключен риск, предвиден в клаузата на т. 28.14.3 от раздел IX “Общи изключения” от Общите условия на ответника, според която застрахователят не обезщетява щети, възникнали вследствие на увреждане на детайли, възли и агрегати, които имат щети от предходно застрахователно събитие, за които застрахователят е изплатил обезщетение, но не са отстранени.

В тази връзка и с оглед доводите във въззивната жалба, следва на първо място да се

отбележи, че раздел IX от Общите условия на ответника определя кои са изключените от застраховката рискове /изключени рискове са тези, за които застрахователят отнапред обявява на застрахования, че не поема задължение за обезвреда на причинените на застрахования вреди при настъпване на застрахователно събитие изобщо или ако не бъдат изпълнени допълнителни условия – в частност рискът за детайли, възли и агрегати на превозното средство, които са били увредени от преходно застрахователно събитие, но не са били отстранени, е изключен от застрахователното покритие/, а не урежда основанията за освобождаване на застрахователя от отговорност до изплати застрахователно обезщетение, съгласно чл. 408 КЗ. С оглед свободата на договаряне – чл. 9 ЗЗД, страните могат да постигнат съгласие кои рискове се покриват от застрахователния договор и за кои застрахователят не поема застрахователна защита. Съответно нормата на чл. 408 КЗ предвижда основания за отказ да се заплати застрахователно обезщетение при осъществяване на уговорен като покрит от застраховката риск, но кой е този риск и дали той въобще е покрит уговарят страните в застрахователния договор. Следователно чл. 408 КЗ не намира приложение при уреждане на застрахователни правоотношения за събития, които не са застрахователни, поради изключването им от застрахователно покритие по волята на страните – виж Решение № 224 от 20.07.2015 год. на ВКС по т.дело № 4554/2013 год., I т. о., ТК, Решение № 17 от 2.06.2020 год. на ВКС по т. дело № 656/2019 год., I т. о., ТК.

Тежестта на доказване, че е налице изключен риск по смисъла на горепосочената клауза от Общите условия е върху страната, която се позовава на нейното приложение – в случая застрахователят /ответникът/.

Настоящият съдебен състав приема, че правоизключващото възражение на ответника, основано на клаузата на т. 28.14.3 от Общите условия се явява основателно, поради следните съображения:

Установено е по делото въз основа на съвкупната преценка на събраните писмени доказателства по делото и заключението на вещото лице по съдебната автотехническа експертиза /допусната и изслушана в производството по чл. 207 ГПК по гр.дело №70962/2018 год. по описа на СРС, ГО, 142 с-в/, което при преценката му по реда на чл. 202 ГПК подлежи на кредитиране, че в резултат на процесното застрахователно събитие на автомобила били причинени увреждания в областта на дясната част на задна броня – нарушаване целостта на боята и отлагане на материал върху десен стоп. Процесните увреждания и тези, констатирани при сключване на застрахователния договор, били с различна форма, размери и големина; два елемента от уврежданията по задната броня на автомобила се намирали върху детайла и към момента на сключване на договора, т.е. тази част от задната броня не била възстановена за периода от 12.12.2016 год. до момента на огледа, извършен от вещото лице, като за процесните и старите увреждания били необходими едни и същи дейности за отремнтирането им като вид и стойност.

В контекста на изложеното и при съобразяване на общоприетото значение на понятието „детайл“ /относително самостоятелна съставна част на нещо; елемент, подробност; част от машина, апарат, устройство, която е с елементарен строеж и не може да се разглобява

повече/ и на нормите на чл. 8, чл. 10, чл. 14, ал. 3 и чл. 20, ал. 2 от Методиката за уреждане на претенции за обезщетение на вреди, причинени на моторни превозни средства, по задължителна застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите/, както и на обстоятелството, че в резултат на предходното и процесното застрахователни събития са били увредени едни и същи детайли на превозното средство, въззивният съд приема, че е осъществен фактическия състав по т. 28.14.3 от Общите условия. С тази клауза се обезпечава и основният принцип в частноправните отношения – недопускането на неоснователно разместване на имуществени права /забрана за неоснователно обогатяване/ – доколкото за отстраняването на предходните и процесните увреждания е нужно извършването на едни и същи дейности като вид и стойност, то с получаване на застрахователно обезщетение ищецът би спестил предходното обезщетение, което ответникът му е заплатил.

Следователно ищецът не се легитимира като кредитор на претендираното вземане за застрахователно обезщетение по чл. 405, ал. 1 КЗ. А щом няма главно задължение, не може да възникне задължение за заплащане на обезщетение за забава в размер на законната лихва. Релевираните претенции са неоснователни и подлежат на отхвърляне, както законосъобразно е приел и първоинстанционният съд.

Ето защо въззивната жалба следва да бъде оставена без уважение, а решението на СРС – потвърдено, като правилно.

По отношение на разноските:

На основание чл. 78, ал. 8 вр. с ал. 3 ГПК жалбоподателят следва да бъде осъдена да заплати на ответника сумата от 100 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение за въззивното производство.

На основание чл. 280, ал. 3 ГПК настоящето решение не подлежи на касационно обжалване.

Предвид изложените съображения, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решението от 19.01.2022 год., постановено по гр.дело №45035/2020 год. по описа на СРС, ГО, 30 с-в.

ОСЪЖДА С. М. П. с ЕГН *****, с адрес: гр.София, ж.к.*****, ул.***** да заплати на ЗК „Л.И.“ АД, ЕИК *****, със седалище и идрас на управление: гр.София, бул.***** на основание чл. 78, ал. 8 вр. с ал. 3 ГПК сумата от 100 лв., представляваща юрисконсултско възнаграждение за въззивното производство.

Решението не подлежи на обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____